

FIGURA ŚW. MAŁGORZATY ANTIOCHEŃSKIEJ Z KOŚCIOŁA FARNEGO W GOSTYNIU

Gostyńska fara jest jednym z 70 kościołów w Polsce pod wezwaniem św. Małgorzaty. Powstaje pytanie: dlaczego nasi przodkowie powierzyli opiekę nad świątynią właśnie tej świętej? W artykule księdza Stanisława Kozierowskiego *Ziemia gostyńska w świetle nazw geograficznych i najdawniejszych źródeł średniowiecza* („Kronika Gostyńska” 1930, t. II, nr 6, s. 132-133) możemy przeczytać:

Największą rolę w organizacji kościelnej ziemi gostyńskiej odgrywali, prócz króla, Awdańce jako najmożniejszy ród rycerski w tych stronach. Tytuł kościoła parafialnego św. Małgorzaty w Gostyniu istniał już w r. 1324, bo w tym dniu w dokumencie klasztoru lubińskiego zapisani przy Gostyniu są: Generalny Starosta Wielkopolski Przybysław, Sędzia Poznański Wojsław i inni panowie, a z duchownych proboszczowie z Gostynia i Ostrowieczna. Może nie za śmiało będzie przypuszczenie, że ostatnia dziedziczka z rodu Awdańców na Gostyniu miała na imię Małgorzata i wyszedłszy za Łodzica Mikołaja, Przedpełka syna, jemu dobra wniosła w posagu i z nim uposażyła około r. 1275 kościół parafialny pod wezwaniem św. Małgorzaty.

Ze względu na swe losy św. Małgorzata uważana jest za patronkę Antiochii, dobrej śmierci, bezpiecznego porodu, kobiet i pielęgniarek. Chrześcijanie tradycyjnie prosili o jej pomoc przy chorobie nerek i bezpłodności. Wierzano też, że może obronić przed demonami. Jest jedną z „czterech świętych dziewic” obok św. Katarzyny ze Sieny, św. Barbary i św. Doroty. Jej atrybutami są: palma męczeństwa, smok, krzyż, żelazne grzebienie, lilia. Nie wszystkie te elementy występują w każdym z przedstawień.

W Gostyniu figura św. Małgorzaty stała przez kilkadziesiąt lat przy ulicy Lipowej, po zachodniej stronie wieży kościoła farnego. Wizerunek świętej stopniowo ulegał degradacji. Figura posiada palmę męczeństwa, krzyż, a u jej stóp wije się smok. Małgorzata ma rozpuszczone długie włosy, co tradycyjnie świadczy o panieństwie, a jej głowę zdobi korona, symbol męczenników lub osób pochodzenia arystokratycznego. Rzeźba wykonana została z terakoty i pochodzi prawdopodobnie z okresu budowy kaplicy grobowej rodziny Modlibowskich, właścicieli Czachorowa. Możliwe, że została przez nich ufundowana. Jeśli teza ta jest prawdziwa, to figurę wykonano zapewne w roku 1882.

Lewa część twarzy i włosów postaci św. Małgorzaty została podczas II wojny światowej znacznie uszkodzona. Z przekazów mieszkańców Gostynia wiadomo, że zniszczeń dokonał żołnierz niemiecki, który obrał sobie rzeźbę za cel strzelniczy. Po wojnie rzeźba została też przemalowana białą farbą olejną w celu pokrycia wtórnych uzupełnień. Przeprowadzone oględziny oraz dokonane odkrywki ukazały bardzo zły stan figury.

Członkowie Towarzystwa Miłośników Gostyńskiej Fary zdecydowali o podjęciu prac renowacyjnych figury św. Małgorzaty. W 2017 roku prof. Piotr Niemcewicz podjął się zadania. Konserwację rzeźby przeprowadzono w Katedrze Konserwacji-Restauracji Architektury i Rzeźby Wydziału Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Bezpośrednio przywróceniem świetności postaci św. Małgorzaty zajęła się studentka konserwacji Agata Ogińska. Zadanie to wykonała w ramach realizacji pracy magisterskiej. Renowację rozpoczęto w 2018 roku i trwała dwa lata.

Działania członków Towarzystwa Miłośników Gostyńskiej Fary doprowadziły do uratowania cennego zabytku. Przez wiele dziesięcioleci ulegał on stopniowej degradacji. Ratunek przyszedł w ostatniej chwili. Prace zostały sfinansowane ostatecznie z funduszy Towarzystwa.